

ÍSLENSKA

ČEŠTINA

БЪЛГАРСКИ

PORTUGUÊS

HRVATSKI

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

SUOMI

TÜRK

GAE

РУЗБ

EEST

FERÐALAG LÖRU UM TUNGUMÁL-EVRÓPU

VELKOMIN Í FERÐALAG UM TUNGUMÁL EVRÓPU!

Tungumálin sem verða á vegi þínum á næstu blaðsíðum endurspeglar fjölbreytileika þeirra menningarheima og hefða sem þrífast hlið við hlið í heimsálfunni okkar. Sum þeirra 225 tungumála sem eru ættuð frá Evrópu eru töluð af milljónum manneskja, en önnur, sem eru bara töluð af örfáum manneskjum, eru á barmi útrymingar.

Á þessu stutta ferðaalagi munt þú taka eftir því að evrópsk tungumál eiga marga eiginleika sameiginlega. Þau skiptast í þrjá meginflokk: slavnesk, rómönsk og germönsk mál. Tungumálin í hverjum flokki eiga sameiginlegar rætur, en í aldanna rás hafa þau þróast sitt í hverja áttina. Þú munt líka læra um það hvernig málin skilja sig að, um mismunandi gerðir stafrófa (s.s. latneska, kýrillíska, gríská, armenska og georgíská), sum hver listræn, um nýyrði – sú iðja að búa til ný orð – og um orðsifjar, þ.e. uppruna orðanna, sem getur stundum verið á reiki. Hvert tungumál er einstakt og hefur sína eigin sögu að segja!

Við getum bara gefið þér innsýn í nokkur evrópsk tungumál. Til eru mörg fleiri tungumál sem ekki hefur verið minnst á hér, ekki vegna þess að þau séu síður mikilvæg eða áhugaverð heldur vegna þess að okkur gefst ekki tími til þess að fara yfir þau öll á þessu stutta ferðalagi.

Til eru svæðisbundin og minnihlutatungumál, sem eru töluð af tiltölulega litlum hluta íbúa í tilteknum hluta lands eða á nokkrum landsvæðum í mismunandi löndum. Til eru líka ósvæðisbundin tungumál, sem eru töluð af fólk sem hefur dreift sér um Evrópu

og tilheyrir engu sérstöku landi. Einnig eru til tungumál sem ekki eiga rætur sínar að rekja til Evrópu, heldur hafa þau komið til álfunnar með fólksflutningum.

Hver blaðsíða er tileinkuð einu tungumáli og á henni geturðu séð stutta kynningu frá Löru, nokkur mikilvæg orð og orðastæður, öðruvísi bókstafi og áætlaðan fjölda móðurmálshafa.

Við vonum að þú munir njóta þess að fylgja leiðsögumanninum Löru á ferð hennar um nokkur tungumál Evrópu. Þetta gæti fengið þig til þess að leggja í svipað ferðalag, þar sem þú munt kalla upp yfir þig „Í alvörunni?!“ og „Vá, þetta vissi ég ekki!“ þegar þú uppgötvar þá fjársjóði sem leynast undir yfirborði okkar daglega lífs!

Hér geturðu hlustað
á hvernig tölurnar og
setningarnar eru bornar
fram á viðkomandi
tungumáli.

edl.ecml.at/sounds

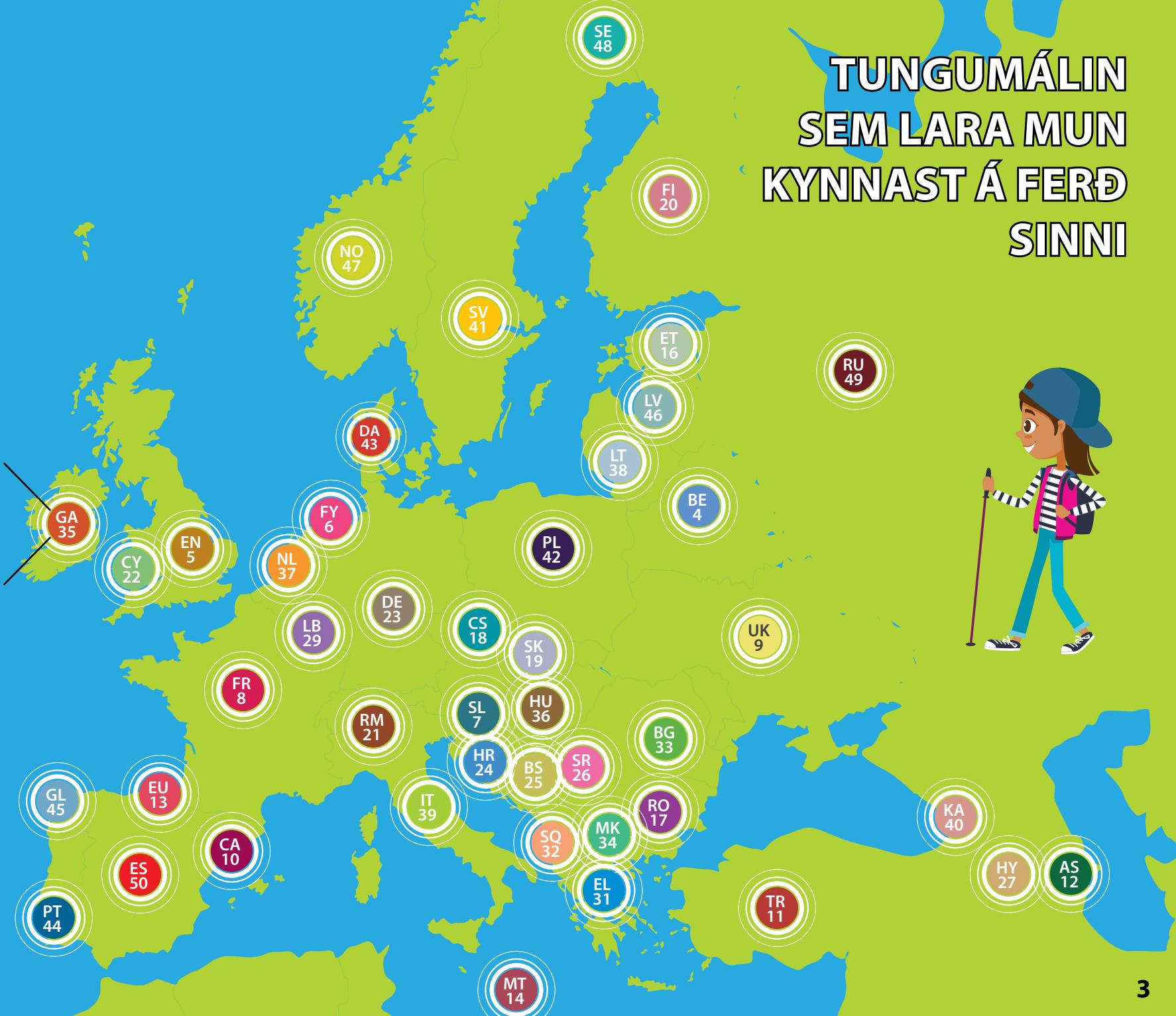
TUNGUMÁLIN SEM LARA MUN KYNNAST Á FERÐ SINNI

Tungumálakóði
(ISO-639-1)

Blaðsíðutal

28 ROMANI ČIB

ВЕ БЕЛАРУСКАЯ МОВА

5 000 000

Як справы?

Добры
дзень!

Дзякуй!

Нæ! Æg heiti Lara! Komdu með mér í heillandi ferð um fallegu tungumálín í Evrópu... Við byrjum ferðalagið í „krasavik“. Bíddu. Hvar? „Krasavik“ (apríl) er fallegasti mánuðurinn í Hvítá-Rússlandi og þess vegna heitir mánuðurinn bókstaflega „fallegur“. Hver elskar svo ekki vorið?

Паслухайце гучанне гэтых слоў >>>

Mynd: Garður í Minsk í Hvítá-Rússlandi

так

не

- 1 адзін
- 2 два
- 3 тры
- 4 чатыры
- 5 пяць
- 6 шэсць
- 7 сем
- 8 восем
- 9 дзеяць
- 10 дзесяць

edl.ecml.at/sounds

ENGLISH EN

400 000 000

How are
you?

Hello!

Thank
you!

1	one
2	two
3	three
4	four
5	five
6	six
7	seven
8	eight
9	nine
10	ten

Enska er mest talaða tungumál heims með næstum því 1,3 milljarð málhafa. Þó talar eingöngu þriðjungur þeirra ensku að móðurmáli. Þegar við tölum sama tungumálið, skiljum við hvert annað og gerum okkur grein fyrir öllu því sem við eignum sameiginlegt. Þá virðist heimurinn ekkert svo stór eftir allt saman.

yes

no

edl.ecml.at/sounds

<< Listen to the sound of these words

Mynd: London Eye og Klukkuturn Westminsterhallar (Big Ben) í Stóra-Bretlandi

FY FRYSK

500 000

Hoi!

Hoe giet it
mei dy?

Tank!

ja

nee

- ien
- twa
- triye
- fjouwer
- fiif
- seis
- sân
- acht
- njoggen
- tsien

êé

ûú

â

ô

Harkje nei it lûd fan dizze wurden >>>

Mynd: Ljouwert í Hollandi

Frísneska er sennilega það tungumál sem kemst enskunni næst. „De sinne is waarm en it ljocht fan de sinneskyn fielt noflik mei de sêfte wyn“ leggst út á ensku sem: “The sun is warm and the light from the sun-shining feels good with the soft wind” (ísl. „Sólin er hlý og ljósið frá sólskininu er þægilegt með léttum vindinum“).

edl.ecml.at/sounds

SLOVENŠČINA SL

888 2 500 000

Kako si?

Živjo!

Hvala!

Í Sloveníu eru tvær manneskjur eitthvað alveg einstakt! Slovenska er ekki bara með eintölu og fleirtölu, heldur líka tvítölu! Þannig að ef þú vilt segja „ég og þú“, geturðu sagt „midva“ (ef einn eða báðir aðilar eru karlmenn) eða „midve“/„medve“ (ef báðir aðilar eru kvenmenn). Talandi um tölur... næst ætla ég að sýna ykkur tungumál með áhugavert talnakerfi...

- 1 ena
- 2 dve
- 3 tri
- 4 štiri
- 5 pet
- 6 šest
- 7 sedem
- 8 osem
- 9 devet
- 10 deset

edl.ecml.at/sounds

<<< Prisluhnite zvoku teh besed

Mynd: Triglav-þjóðgarðurinn í Sloveníu

č

ž

š

FR FRANÇAIS

76 800 000

oui

non

Ça va ?
Bonjour !
Merci !

ùûü

ÿ

àâä

ôö

éèêë

æ

ç

îï

œ

Écoutez le son de ces mots >>>

Mynd: Pilat-sandhóllinn í Frakklandi

Vissir þú að Frakkar telja allt öðruvísi en við frá 70 upp í 99? Talan 75 er bókstaflega „sextíu (plús) fimmtán”, 80 er „fjórir (sinnum) tuttugu” og 96 er „fjórir (sinnum) tuttugu (plús) sextán” Þetta þýðir að Frakkar þurfa aldeilis að vera góðir í að reikna! Franska er líka þekkt sem eitt af fallegustu tungumálum heims, ásamt... viltu giska?

1	un
2	deux
3	trois
4	quatre
5	cinq
6	six
7	sept
8	huit
9	neuf
10	dix

edl.ecml.at/sounds

УКРАЇНСЬКА МОВА UK

888 35 000 000

Привіт!

Дякую!

Як справи?

так

ні

edl.ecml.at/sounds

<<< Прослухайте звучання цих слів

Mynd: „Göng ástarinnar“ meðfram járnbrautarlinu í Klevan í Úkraínu

*Spiegill, spiegill, herm þú mér
– hvaða tungumál fríðast er?
Þessari spurningu er ekki auðvelt
að svara, enda heldur fólk upp
á mismunandi tungumál. Á
tungumálakeppni sem haldin var
árið 1934 í París hreppti úkraínska
þriðja sætið, á eftir frönsku og
persnesku. Mér er ekki kunnugt
um neinar nýlegri keppnir!*

1	один
2	два
3	три
4	четири
5	п'ять
6	шість
7	сім
8	вісім
9	дев'ять
10	десять

CA CATALÀ

••• 10 000 000

Ef þig langar að segja á katalónsku að bara nokkrir gestir komu í afmælisveisluna þína (sem gerist vonandi ekki!), geturðu sagt „quatre gats“ eða „fjórir kettir“ og þá myndi fólk skilja hvað þú ættir við. En áður en þú kvartar yfir lélegri mætingu, skaltu muna að segja „Gràcies!“ (takk) við kettina fjóra sem mættu!

ç

H

úü

à

éè

íï

óò

Escolta el so d'aquestes paraules >>>

Mynd: Guell-garðurinn í Barselóna á Spáni

Com estàs?

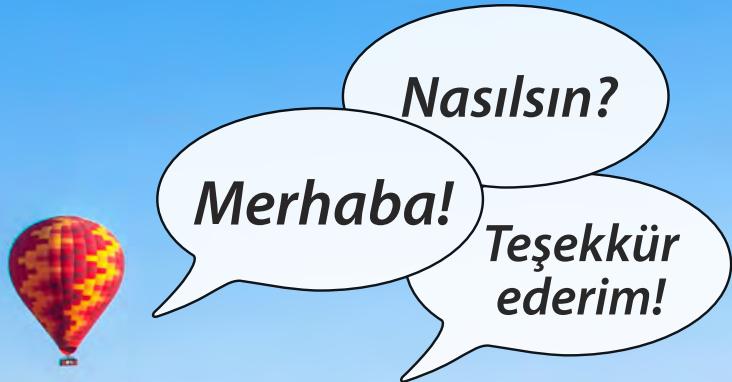
Hola!

Gràcies!

1	un
2	dos
3	tres
4	quatre
5	cinc
6	sis
7	set
8	vuit
9	nou
10	deu

edl.ecml.at/sounds

Í tyrknesku eru engin málfræðileg kyn! Tyrkneska notar bara eitt orð, í raun bara einn staf, „o“, fyrir 3. p. fornöfn í eintölu. Þannig er hægt að lýsa mannesku á tyrknesku án þess að tilgreina kyn. Flettu síðunni til þess að komast að því hvaða tungumál deilir þessum eiginleika með tyrknesku.

- 1 bir
- 2 iki
- 3 üç
- 4 dört
- 5 beş
- 6 altı
- 7 yedi
- 8 sekiz
- 9 dokuz
- 10 on

<< Bu sözcüklerin sesini dinle

Mynd: Cappadocia í Tyrklandi

AS AZƏRBAYCAN DİLİ

888 23 000 000

Aserska notar „o“ á svipaðan hátt og tyrkneska. En þetta er ekki það eina sem tyrkneska og aserska eiga sameiginlegt. Forsetningar eins og „með“ eða „fyrir“ koma ekki á undan nafnorðinu, heldur á eftir því. Þannig að á asersku myndi „með mömmu minni“ útleggjast sem „anam ilə“ eða bókstaflega „mömmu minni með“. Annar einstakur eiginleiki þessa tungumáls er að þegar það er skrifað með latnesku eða kýrillísku letri er það skrifað frá vinstri til hægri, en þegar það er skrifað með arabísku letri er það skrifað frá hægri til vinstri.

I
Ö
Ü
Ç
Ş
Ə
Ğ

Mynd: Prjú háhýsi, „Flame Towers“, í Bakú í Aserbaísjan (Borka Kiss | Shutterstock.com)

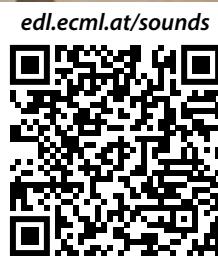
1	bir
2	iki
3	üç
4	dörd
5	beş
6	altı
7	yeddi
8	səkkiz
9	doqquz
10	on

edl.ecml.at/sounds

Almennt tilheyra tungumál tungumálfjölskyldum og eiga marga eiginleika sameiginlega með öðrum tungumálum, en baskneska er alveg ein á báti – eins og einkabarn... Baskneska er talin vera eitt af elstu tungumálum Evrópu og uppruni hennar er á huldu. Þannig að, ef þú vilt ganga í einkaklúbb og verða „eskalduna“ (baskneskumælandi), skaltu spreyta þig á þessu mál!

- 1 bat
- 2 bi
- 3 hiru
- 4 lau
- 5 bost
- 6 sei
- 7 zazpi
- 8 zortzi
- 9 bederatzi
- 10 hamar

edl.ecml.at/sounds

<< Entzun hitz hauen soinua

Mynd: Guggenheim-safnið í Bilbao á Spáni (Rudy Mareel | Shutterstock.com)

bai

ez

ñ

ü

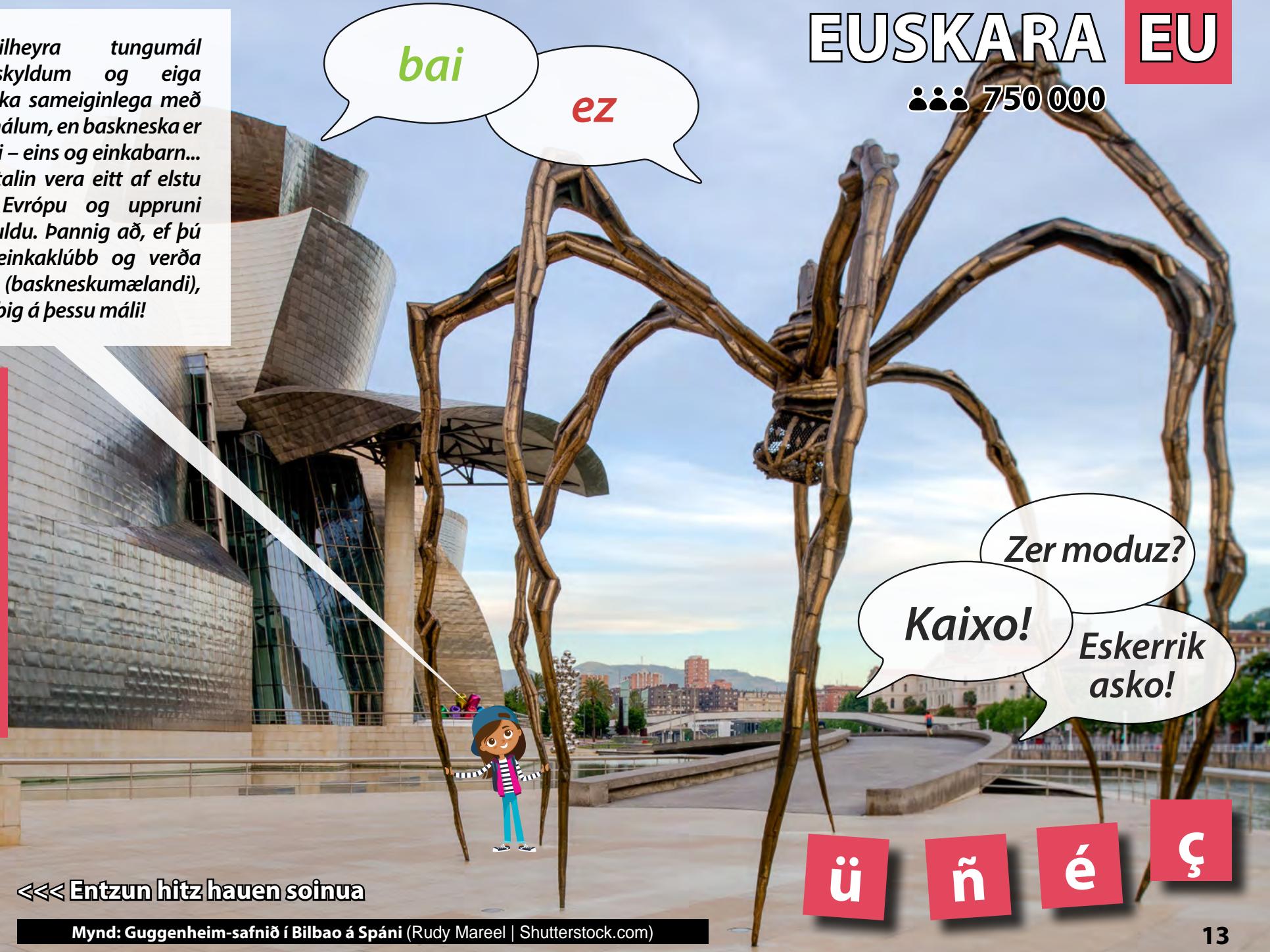
é

ç

Zer moduz?

Kaixo!

Eskerrik
asko!

MT MALTI

520 000

Kif int?

Bonġu!

Grazzi!

ċ

ġ

ħ

ż

iva

le

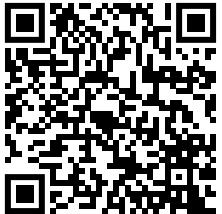
Isma' l-ħoss ta' dawn il-kelmiet >>>

Mynd: Gata í bænum Ir-Rabat á Möltu

Malteska er smæsta opinbera tungumál Evrópusambandsins m.t.t. málhafa. Henni svipar til fönikísku sem var töluð í kringum Miðjarðarhaffsvæðið fyrir 3.000 árum. Malteska er eina tungumálið í Evrópu sem tilheyrir afróasísku tungumálaættinni og er jafnframt eina tungumálið í þeiri ætt þar sem notast er við latneska stafrófið. Flettu síðunni og ég skal sýna þér ansi einangrað tungumál...

- 1 wieħed
- 2 tnejn
- 3 tlieta
- 4 erbgħha
- 5 ħamsa
- 6 sitta
- 7 sebgħha
- 8 tmienja
- 9 disgħha
- 10 għaxra

edl.ecml.at/sounds

ÍSLENSKA IS

314 000

Engin lönd eiga landamæri að Íslandi og tungumálið sem fluttist til landsins með víkingunum á 9. og 10. öld hefur ekki breyst mikil í gegnum aldanna rás. Á íslensku er reynt að sneiða hjá því að nota erlend orð og þess í stað eru ný orð – nýyrði – búin til, oft með því að nota gömul orð. Þannig er orðið tölva búið til úr orðunum tala og völvu (spákona).

Hvernig
hefurðu
það?

Hæ!

Þakka
þér fyrir!

1	einn
2	tveir
3	þrír
4	fjórir
5	fimm
6	sex
7	sjö
8	áttu
9	níu
10	tíu

edl.ecml.at/sounds

<< Hlustaðu á þessi orð

Mynd: Goðafoss á Íslandi

já

nei

ET EESTI KEEL

1 100 000

Eistneska elskar sérhljóða! Í samanburði við önnur tungumál í Evrópu gegna sérhljóðar einkar mikilvægu hlutverki í eistnesku. Á henni má finna orð eins og „Jäääär” (ísrönd), „Töö-öö” (næturvinna) og „Õueaiaääre” (brún girðingar sem umkringir garð)! Nú ætla ég að sýna þér tungumál þar sem heil setning getur innihaldið eingöngu sérhljóða...

õ

ä

ö

ü

- 1 üks
- 2 kaks
- 3 kolm
- 4 neli
- 5 viis
- 6 kuus
- 7 seitse
- 8 kaheksa
- 9 üheksa
- 10 kümme

edl.ecml.at/sounds

Kuula nende sõnade köla >>>

Mynd: Flugdrekabretti í Viimsi á Eistlandi

LIMBA ROMÂNĂ RO

26 000 000

Rúmenska er líka mikið fyrir sérhljóða. Á henni er jafnvel hægt að búa til merkingarbæra setningu sem inniheldur bara sérhljóða: „Oaia aia e a ei, eu i-o iau“ sem þýðir „Þessi kind er hennar, ég tek hana“. Svo eru líka til tungumál sem virðast veigra sér við notkun sérhljóða...

î
t
ş
ăâ

<< Ascultă cum sună aceste cuvinte

Mynd: Corvin-kastali í Rúmeníu

Ce faci?
Bună ziua!
Mulțumesc!

1	unu
2	doi
3	trei
4	patru
5	cinci
6	șase
7	șapte
8	opt
9	nouă
10	zece

da

nu

CS ČEŠTINA

14 000 000

ano

ne

Poslechni si, jak znějí tato slova >>>

Mynd: „Dansandi húsið“ í Prag í Tékklandi (Vladimir Sazonov | Shutterstock.com)

Ef sérljóðar heilla þig ekki, gæti tékkneska verið tungumálið fyrir þig! Tékkneska elskar nefnilega samhljóða. Orð sem innihalda eingöngu samhljóða, eins og „krk“ (háls), „prst“ (fingur) og „smrk“ (fura) eru á hverju strái í tékknesku. Spreyttu þig á þessum tungubrjóti: „Chrt pln skvrn zdrhl z Brd“, sem þýðir „Mjóhundur með fullt af doppum slapp úr Brdy[-fjöllunum]“ Tékkland deilir þessum mikla áhuga á samhljóðum með nágrannalandi – hvaða land heldurðu að það sé?

1	jedna
2	dvě
3	tři
4	čtyři
5	pět
6	šest
7	sedm
8	osm
9	devět
10	deset

edl.ecml.at/sounds

SLOVENČINA SK

5 200 000

- 1 jeden
- 2 dva
- 3 tri
- 4 štyri
- 5 päť
- 6 šesť
- 7 sedem
- 8 osem
- 9 deväť
- 10 desať

<< Vypočujte si zvuk týchto slov

Mynd: Háu Tatrafjöllin í Slóvakíska lýðveldinu

Mikið rétt, slóvakíska heldur líka upp á samhljóða! Mörg slóvakísk orð eru búin til eingöngu úr samhljóðum – eins og „prst“ (fingur), „štvrť“ (fjórðungur) og „smrt“ (dauði). Slóvakíska er líka talin vera það tungumál sem er hvað auðskildast fyrir málhafa annarra slavneskra mála. Flettu síðunni til þess að uppgötva sparsamt tungumál...

r ž
í é t
í é t
ú áä Č óô š
ň ř

FI

SUOMI

5 800 000

kyllä

ei

- 1 yksi
- 2 kaksi
- 3 kolme
- 4 neljä
- 5 viisi
- 6 kuusi
- 7 seitsemän
- 8 kahdeksan
- 9 yhdeksän
- 10 kymmenen

Finnska er eitt af fáum tungumálum Evrópu sem er ekki indó-evrópskt. Ásamt eistnesku og ungversku tilheyrir hún finnsk-úgrísku málaættinni. Á finnsku er auðvelt að tjá mismunandi hluti með bara einu orði. Sem dæmi þýðir „istun“ „ég sest“; „istahtaisin“ „ég myndi setjast í smá stund“; „istahdan“ „ég ætla að setjast í smá stund“ og „istahtaisinkohan“ „ég velti því fyrir mér hvort ég ætti að setjast í smá stund“.

Kuuntele nämä sanat >>>

Mynd: Sleðahundar í Lapplandi í Finnlandi

RUMANTSCH RM

60 000

- 1 in
- 2 dus
- 3 traïs
- 4 quatter
- 5 tschintg
- 6 sis
- 7 set
- 8 otg
- 9 nov
- 10 diesch

gea

na

Af fjórum ríkismálum Sviss er retórómanska minnst þekkt. Saga hennar byrjar fyrir kristsburð, þegar latína Rómverjanna, sem lögðu undir sig svæðið milli austurverðra Alpanna og Dónár, blandaðist máli innfæddra. Smá saman varð til retórómanska úr þessu samþlandi – og enn í dag heldur hún áfram að þróast!

<< Taidla co ch'ils pleds tunan

Mynd: Fjöll í Grisons-kantónu í Sviss

è é

CY CYMRAEG

1 000 000

ie

na

Sut wyt ti?
Shwmae!
Diolch!

ŵ

â

ê

ô

ŷ

û

LLANFAIRPWLLGWYNGYLLGOGERYCHWYRNDROBWLLLANTYSILIOGOGOGOCH

Llan-vire-pooll-guin-gill-go-ger-u-queern-drob-ooll-llandus-ilio-gogo-goch

Listen to the sound of these words >>>

Velska staðarheitið „Llanfairpwllgwyllogerychwyrndrobwlllantysiliogogogoch“ er lengsta staðarheitið í Evrópu og næstlengst í heiminum. Það þýdir: „Kirkja heilagr Maríu í laut hvíta heslisins nær beljandi svelg heilags Tysilis við rauða hellinn“. Flettu síðunni til þess að sjá hvaða tungumál hefur roð við velsku þegar kemur að löngum orðum...

1	un
2	dau
3	tri
4	pedwar
5	pump
6	chwech
7	saith
8	wyth
9	naw
10	deg

edl.ecml.at/sounds

DEUTSCH DE
 95 000 000

Þýska er eitt af þeim tungumálum sem býr yfir mjög löngum orðum. Til þess að lýsa einhverju eru tvö eða fleiri orð sett saman til þess að mynda samsett orð. Sem dæmi er orðið fyrir úrlitaleik á HM í fótbolta „Fußballweltmeisterschaftsqualifikationsspiel“. En sum orðin geta þó verið ruglandi ef þú veist ekki úr hvaða orðum þau eru mynduð, eins og „Urinsekten“, en ég ætla að leyfa þér að finna út úr því!

edl.ecml.at/sounds

ü ö ä ß

<<< Hör dir an, wie diese Wörter klingen

Mynd: Þýska eyjan Sylt

HR HRVATSKI

5 600 000

Kako si?

Bok!

Hvala!

č

ć

ž

š

đ

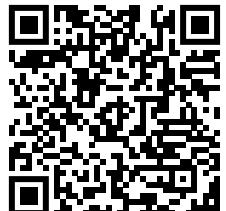
Poslušaj kako zvuče ove riječi >>>

Mynd: Plitvice-þjóðgarðurinn í Krátiú

Ásamt serbnesku og bosnišku tilheyrir króatísku suðurslavnesku málunum, sem eiga marga eiginleika sameiginlega. Þessi mál eru svo lík hvert öðru að málhafar þeirra geta auðveldlega skilið hver annan. Stystu króatísku orðin eru bara einn stafur – „a“ (en, og), „o“ (um), „u“ (i), „i“ (og), „s“ (með, frá) og „k“ (til).

- 1 jedan
- 2 dva
- 3 tri
- 4 četiri
- 5 pet
- 6 šest
- 7 sedam
- 8 osam
- 9 devet
- 10 deset

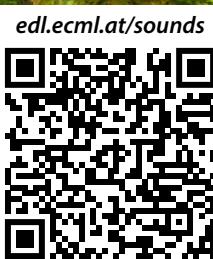
edl.ecml.at/sounds

BOSANSKI BS

3 000 000

Bosnísku svipar til króatísku og serbnesku, en hefur þó sterk tengsl við tyrknesku. Í um 400 ár var Bosnía hluti Ottómanveldisins og því eru nokkur tökuorð í bosnísku af tyrkneskum uppruna, eins og „minđuše“ (eyrnalokkar), „bujrum“ (láttu vaða/velkomin) og „avlija“ (innri garður).

<< Poslušaj kako zvuče ove riječi

Mynd: Mostar-brúin í Bosníu-Hersegóvínu

SR СРПСКИ

12 000 000

Serbneska er eitt af fáum evrópskum tungumálum sem notar bæði kýrillíkska og latneska stafrófið. Serbneskir málhafar geta notað bæði stafrófin jöfnum höndum. Í samanburði við önnur slavnesk mál notar serbneska eitt af stystu kýrillísku stafrófunum, með aðeins 30 stafi. Talandi um stafróf... leyf mér að sýna þér tungumál með alveg einstakt stafróf...

Послушај како звуче ове речи >>>

Mynd: Árbugður Uvac-árinnar í Serbiú

Како си?

Здраво!

Хвала!

- један
- два
- три
- четири
- пет
- шест
- седам
- осам
- девет
- десет

edl.ecml.at/sounds

ՀԱՅԵՐԵՆ HY

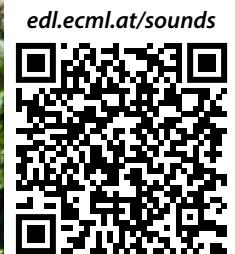
 6 700 000

Ողուզն:

nug tu:

Ընդհակա-
լություն:

- 1** մեկ
2 երկու
3 երեք
4 չորս
5 հինգ
6 վեց
7 յոթ
8 ութ
9 ինը
10 տասը

<<< Lutþ wju ðwætpp

Mynd: Minnisvarðar armenska stafrófsins (Arty Om | Shutterstock.com)

Armenska tungumálið notar stafróf sem er alveg einstakt í samanburði við stafróf annarra evrópskra mála. Það var búið til fyrir u.p.b. 2.400 árum! Þar sem Armenar eru mjög stoltir af stafrófinu sínu, bjuggu þeir til sérstaka minnisvarða til heiðurs stafrófinu. Í Armeníu er meira að segja sérstakur dagur helgaður tungumálinu, dagur þýðendanna, sem er haldinn heilagur í október ár hvert.

wjn

nΣ

ա բ գ դ ե զ է ը թ ի լ ի ծ կ հ ձ ն ա մ

J u 2 n 3 w 2 n u v u p g n l w p l o φ

ROM

ROMANI ČHIB

888 3 500 000

Sar san?
Lašo d'es!
Najis tuke!

va

na

Ašun kadala svaturja >>>

Mynd: Rómískur þjóðdans

Það til nýverið hefur rómísku varðveist frá kynslóð til kynslóðar eingöngu í munnlegri geymd. Þess vegna er ekki til neinn almennt viðurkenndur ritháttur, heldur byggist hann hverju sinni á stafrófi þess tungumáls sem er ráðandi á því svæði sem samfélag Rómafólks er staðsett. Í dag er þó hægt að lesa pólitisk rit, dagblöð og m.a.s. Shakespeare á rómísku!

- 1 jekh
- 2 duj
- 3 trin
- 4 štar
- 5 panž
- 6 šov
- 7 efta
- 8 oxto
- 9 iňa
- 10 deš

edl.ecml.at/sounds

LËTZEBUERGESCH LB

888 600 000

- 1 eent
- 2 zwee
- 3 dräi
- 4 véier
- 5 fënnef
- 6 sechs
- 7 siwen
- 8 aacht
- 9 néng
- 10 zéng

Lúxemborgíská ritmálið er tiltölulega nýtt af nálinni. Áður fyrr var Lúxemborgíská sjaldan rituð niður og þess vegna voru engar opinberar réttritunareglur né málfræðireglur þar til þær voru settar á laggirnar fyrir rúnum 40 árum, árið 1984. En hvað með táknmál? Er hægt að skrifa þau niður? Flettu síðunni til þess að komast að því.

jo

neen

ä

ëé

edl.ecml.at/sounds

ALÞJÓÐLEGT TÁKNMÁL

Eins og nafnið gefur til kynna er alþjóðlegt táknmál gjarna notað meðal táknmálsnotenda frá mismunandi löndum sem ekki hafa sameiginlegt móðurmál. Hægt er að skrifa það niður á ótal vegu, t.d. eru sum táknotuð til þess að lýsa handformi, hreyfingu handarinnar og svipbrigðum. En nú þegar við erum búin að tala svona mikið um stafróf...

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10

ΕΛΛΗΝΙΚΑ EL

13 500 000

Á flestum evrópskum málum er orðið „alphabet“ notað fyrir stafróf. Þetta orð er sett saman úr fyrstu tveim stöfunum í grískra stafrófinu: alfa og beta. Grískra er skrifuð frá vinstri til hægri, alveg eins og önnur evrópsk tungumál, en sú var ekki alltaf raunin. Áður fyrr var hægt að skrifa hana frá hægri til vinstri, eða jafnvel í mismunandi átt í hverri línu. Á næstu síðu ætla ég að segja þér frá skemmtilegri venju hjá nágrönum Gíkkja...

val

όχι

αβγδεζηθικλμν

ξοπρστυφχψω

edl.ecml.at/sounds

<<< Άκουσε τον ήχο αυτών των λέξεων

Mynd: Litrík gata í þorpinu Oia í Gíkklandi

1	ένα
2	δύο
3	τρία
4	τέσσερα
5	πέντε
6	έξι
7	επτά
8	οχτώ
9	εννιά
10	δέκα

SQ SHQIP

7 500 000

Sijeni?

Përshëndetje!

Faleminderit!

ç

ë

po

jo

Dëgjoni tingullin e këtyre fjalëve >>>

Mynd: Strandkaffihús í Ksamil í Albaníu

Þegar Albanir hrista höfuðið eru þeir ekki að neita einhverju, heldur eru þeir einmitt að segja „já, ég er sammála, ég er að hlusta á þig“. Þegar þeir kinka kolli aftur á móti eru þeir ekki að játa, heldur þýðir það eitthvað í líkingu við „því miður, ég held ekki“ og virðist fylgja slæmum fregnum. Þú þarf því að fara varlega þegar þú hristir höfuðið í Albaníu – þú gætir verið að samþykkja eitthvað sem þú ætlaðir þér ekki að samþykkja!

- 1 një
- 2 dy
- 3 tre
- 4 katër
- 5 pesë
- 6 gjashtë
- 7 shtatë
- 8 tetë
- 9 nëntë
- 10 dhjetë

edl.ecml.at/sounds

БЪЛГАРСКИ BG

8 000 000

Búlgarar kinka líka kolli þegar
þeir vilja segja „nei“ og hrísta
höfuðið þegar þeir vilja segja
„já“. Annar óalgengur eiginleiki
búlgörsku er að hún er eitt fárra
slavneskra tungumála með enga
fallbeygingu. Það ætti því að vera
auðveldara að læra hana heldur
en tékknesku, sem er með 7 föll!
Þessu einkenni deilir búlgarska
með makedónsku.

- 1 едно
- 2 две
- 3 три
- 4 четири
- 5 пет
- 6 шест
- 7 седем
- 8 осем
- 9 девет
- 10 десет

edl.ecml.at/sounds

<<< Чуйте как звучат тези думи

Mynd: Rila-klaustrið í Búlgariú

МК МАКЕДОНСКИ

3 500 000

Како си?

Здраво!

Благодарам!

Г И
S Й
j љ ъ Ч ъ К

да

не

Слушнете како звучат овие зборови >>>

Mynd: Kirkja heilags Johns í Kaneo í Norður-Makedóníu

Við höfum tilhneiginu til að tjá viðbrögð okkar með stuttum segðum eða orðum sem hafa enga sérstaka merkingu. Á makedónsku er sérstakt orð sem er mikil notað í þessum tilgangi – „lele“! Það getur bæði þýtt „guð minn góður!“ og „vá!“ og þú getur sagt „lele“ eins oft og þú vilt, bannig er hægt að segja: „Lele lele lele! En fallegur hundur!“ Flettu síðunni til þess að komast að því hvaða tungumál hefur hvorki orðið „já“ né „nei“...

1	еден
2	два
3	три
4	четири
5	пет
6	шест
7	седум
8	осум
9	девет
10	десет

edl.ecml.at/sounds

Á írsku er hvorki til orð fyrir „nei“ né „já“. Til þess að svara spurningu þarf að nota samsvarandi sögn. Þannig getur svarið við „Seldu þau húsið?“ verið annað hvort „[þau] seldu“ eða „[þau] seldu ekki“, eða á írsku: „Ar dhíol siad an teach?“ „Dhíol“ / „Níor dhíol“. Þrátt fyrir að írska hafi engin orð sem merkja „nei“ eða „já“, býr það yfir mörgum einstökum orðum, alveg eins og næsta tungumál...

- 1 A hAon
- 2 A Dó
- 3 A Trí
- 4 A Ceathair
- 5 A Cúig
- 6 A Sé
- 7 A Seacht
- 8 A hOcht
- 9 A Naoi
- 10 A Deich

HU MAGYAR

13 000 000

Szia!

Hogy
vagy?

Köszönöm!

óöő

í

úüű

á

é

igen

nem

Hallgasd meg, hogy hangzanak ezek a szavak>>>

Mynd: Balaton-stöðuvatnið í Ungverjalandi

Ungverska er vegna flókinna málfræðireglna og 18 falla eitt af erfiðustu tungumálunum til þess að læra. En það er ómaksins vert vegna þess að á ungversku er hægt að lýsa mjög sérstökum fyrirbærum með einungis einu orði. „Aranyhíd“þýðir bókstaflega „gullbrú“ en yfirlærð merking þess er glitrandi endurskin sólarinnar á vatnsyfirborði.

- 1 egy
- 2 kettő
- 3 három
- 4 négy
- 5 öt
- 6 hat
- 7 hét
- 8 nyolc
- 9 kilenc
- 10 tíz

edl.ecml.at/sounds

NEDERLANDS NL

24 000 000

ja

nee

- 1 een
- 2 twee
- 3 drie
- 4 vier
- 5 vijf
- 6 zes
- 7 zev
- 8 acht
- 9 negen
- 10 tien

edl.ecml.at/sounds

<< Luister naar de klanken van deze woorden

Mynd: Túlipanar og vindmylla í Zaanse Schans í Hollandi

Á hollensku er til alveg einstakt orð: „gezellig“. Þetta er eitt af mest notuðu hollensku orðunum og getur þýtt notakennd, skemmtilegheit eða afslappað andrúmsloft, allt eftir samhengi. Það getur líka vísað til þess að upplifa sig sem hluta af einhverju samfélagi, að eyða tíma með ástvinum eða að hitta vin eftir langa fjarveru. Sem dæmi: „Við áttum gezellig kvöld, við eyddum því í að spila og skemmta okkur“.

Hoe gaat
het ermee?

Hallo!

Dankjewel!

LT LIETUVIŲ KALBA

3 000 000

Litháiska er eitt af elstu töluðu tungumálum heims og inniheldur orð sem svipa til fornsanskrít, t.a.m. „vyras“ (maður), „šuo“ (hundur) og „avis“ (kind). Petta merkir að Litháar geta borið kennsl á sum orðin þegar þeir hlusta á þetta indverska tungumál. Nú er ég að verða svöng, ég ætla að fá mér eithvað í gogginn...

- 1 vienas
- 2 du
- 3 trys
- 4 keturi
- 5 penki
- 6 šeši
- 7 septyni
- 8 aštuoni
- 9 devyni
- 10 dešimt

Pasiklausykite šiu žodžiu >>>

ITALIANO IT

888 67 000 000

Í landi pítsu, pasta og osts er engin furða að fólk verði „abbioco“. Það er ekki til neitt nákvæmt orð á íslensku yfir þetta, en með „abbiocco“ (borið fram ab-bjok-ko) er átt við þörfina til þess að leggja sig eftir stóra og seðjandi máltið. Flettu síðunni til þess að uppgötva annað einstakt matartengt orð...

- 1 uno
- 2 due
- 3 tre
- 4 quattro
- 5 cinque
- 6 sei
- 7 sette
- 8 otto
- 9 nove
- 10 dieci

edl.ecml.at/sounds

<< Ascolta il suono di queste parole

Mynd: Riomaggiore-þorpið á Ítalíu

à

èé

ù

ì

òó

KA ქართული
3 700 000

აბგდევზთიკლმნოჟ

რსტუფეჭყეშჩცძწჭხჳ

მოუსმინეთა სიტუაციის უღერადობას >>>

Georgísa orðið „shemometcha-ma“ þýðir að borða þó þú standir á blístri af því að maturinn er svo bragðgóður. Hægt væri að þýða það sem „égg borðaði óvart allan matinn“. Georgísa er líka með eitt af stórbrottnustu stafrófum heims. Á næstu síðu ætla égg að sýna þér orð sem lýsir magni og við myndum öll vilja nota endrum og eins.

1	ერთი
2	ორი
3	სამი
4	ოთხი
5	ხუთი
6	ექვსი
7	შვიდი
8	რვა
9	ცხრა
10	ათი

edl.ecml.at/sounds

SVENSKA SV

10 000 000

Á sænsku er búið að finna upp hið fullkomna orð til þess að lýsa magni. Þetta orð er „lagom“ og þýðir „ekki of lítið, ekki of mikið, heldur hæfilegt“. Þannig að á sænsku geturðu sagt að þú hafir borðað „lagom“! Nú erum við búin að tala mikið um einstök orð, næst ætlum við að skoða einstök orðasambönd...

edl.ecml.at/sounds

<<< Lyssna på ljuden för dessa ord

Mynd: Svell í Upplands Väsby í Svíþjóð (Per-Boge | Shutterstock.com)

1	ett
2	två
3	tre
4	fyra
5	fem
6	sex
7	sju
8	åtta
9	nio
10	tio

PL POLSKI

45 000 000

Jak się
masz?

Cześć!

Dziękuję!

tak

nie

ć
ą
ę
ł
ń
ś
żż
ó

Posłuchaj brzmienia tych słów >>>

Mynd: „Bogni skógurinn“ nálægt Gryfino í Póllandí

Pólska er uppfull af skemmtilegum orðatiltækjum. Ef þú segir t.d. „Nie mój cyrk, nie moje małpy“ á pólsku myndi það bókstaflega þýða „ekki mitt fjölleikahús, ekki mínir apar“. Orðatiltækið hefur þó ekkert með apa að gera, heldur þýðir það „þetta er ekki mitt vandamál“. Annað tungumál sem býr yfir skemmtilegu orðatiltæki sem hefur svipaða merkingu er...

- 1 jeden
- 2 dwa
- 3 trzy
- 4 cztery
- 5 pięć
- 6 sześć
- 7 siedem
- 8 osiem
- 9 dziewięć
- 10 dziesięć

edl.ecml.at/sounds

DANSK DA

••• 6 000 000

„Der er ingen ko på isen“ þýðir á dönsku „Það er engin kú á ísnum“, en yfirlærd merking þess er að það sé ekkert vandamál. Þannig að ef þú séð engar kýr á ísnum, ætti allt að vera í lagi. Eins og þú hefur kannski tekið eftir, koma dýr oft fyrir í orðatiltækjum!

Hvordan går
det?

Hej!

Tak!

1	en/et
2	to
3	tre
4	fire
5	fem
6	seks
7	syv
8	otte
9	ni
10	ti

æ

å

ø

edl.ecml.at/sounds

<< Lyt til lyden af disse ord

Mynd: Nimb-hótelid í tívolínu í Kaupmannahöfn í Danmörku

ja

nej

PT PORTUGUÊS

●●● 250 000 000

Como
estás?

Olá!

Obrigado/a!

áàâã

ç

úü

óôõ

éê

í

sim

não

Ouça o som destas palavras >>>

Þú myndir kannski ekki telja portúgölsku sem heimsmál, en þar sem hún er töluð í Brasilíu eru málhafar hennar yfir 220 milljón talsins – sem gerir portúgölsku að sjöunda mest talaða tungumáli heims! Portúgalskir málhafar skilja almennt spaensku, galísísku og ítölsku þar sem þessum tungumálum svipa hverju til annars. Talandi um galísísku...

- 1 um
- 2 dois
- 3 três
- 4 quatro
- 5 cinco
- 6 seis
- 7 sete
- 8 oito
- 9 nove
- 10 dez

edl.ecml.at/sounds

GALEGO GL

2 400 000

Á galísiku eru til milli 60 og 100 orð til þess að lýsa rigningu. Ef þú hefur komið til Galisíu veistu af hverju það stafar! Til dæmis vísar „babuña“ til skúris sem hljómar eins og kornabarn, „torbón“ til úrhellis í þrumuveðri og „ballón“ til hellidembu sem varir í nokkra daga.

Ola!

Como
estás?

Grazas!

si

non

ó
í ï
á
é
ñ

edl.ecml.at/sounds

<< Escoita o son destas palabras

Mynd: Ströndin As Catedrais á Spáni

1	un
2	dous
3	tres
4	catro
5	cinco
6	seis
7	sete
8	oito
9	nove
10	dez

LV LATVIEŠU VALODA

888 1 750 000

Lettar elsk að syngja! „Dainas“ eru lettneskir þjóðsöngvar sem miðla ævaftornri lettneskri speki. „Dainas“-söngvarnir voru búnir til fyrir meira en þúsund árum og eru hluti af hátiðahöldum (eins og Jónsmessunótt, sem sést hér á myndinni), en eru líka hluti af daglegu lífi. Þeir eru hugleiðingar um lífið sem voru varðveittar í munnlegri geymd. Alls eru til yfir 1,2 milljón „dainas“!

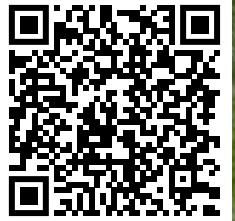

- 1 viens
- 2 divi
- 3 trīs
- 4 četri
- 5 pieci
- 6 seši
- 7 septiņi
- 8 astoņi
- 9 deviņi
- 10 desmit

Klausies, kā skan šie vārdi >>>

Mynd: Jónsmessunótt í Lettlandi (Raimonds Kalva LV | Shutterstock.com)

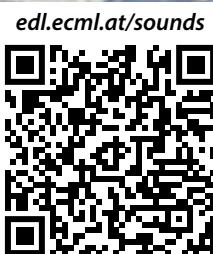
edl.ecml.at/sounds

NORSK NO

••• 5 320 000

Mörg norsk orð hafa dreift sér til annarra útbreiddari tungumála. Hver hefur ekki heyrt talað um tröll? Ef tröll eru aðeins of óhugnanleg fyrir þér (mér líka!), hugsaðu frekar um fallegu norsku firðina. Ef þetta vekur ferðavilja þinn, skaltu ekki gleyma að orðið „egg“ er af norskum uppruna.

edl.ecml.at/sounds

« Lytt til lyden av disse ordene

Mynd: Hreindýr í Tromsø í Noregi

1	én
2	to
3	tre
4	fire
5	fem
6	seks
7	syv
8	åtte
9	ni
10	ti

SE SÁMEGIELLA

888 30 000

Norðursamíská er eitt af samísku málunum og er töluð í ýmsum löndum í Norður-Evrópu. Því er engin furða að á norðursamísku séu mörg orð sem lýsa mismunandi tegundum af snjó og ís, t.a.m. er „čahki“ harður snjóbolti sem er notaður í snjóboltastríðum sem eru tekin alvarlega, „vahca“ er nýsnævi eða lausamjöll og „soavli“ er krapi.

đ

ŋ

ŧ

á

č

ž

š

juá

a-a

Mo dat
manná?

Bures!

Giitu!

- 1 okta
- 2 guokte
- 3 golbma
- 4 njeallje
- 5 vihtta
- 6 guhtta
- 7 čieža
- 8 gávcci
- 9 ovcci
- 10 logi

Guldal dáið sániid >>>

Mynd: Norðurljós í Noregi

edl.ecml.at/sounds

РУССКИЙ RU

150 000 000

Rússneska hefur sérstakt orð fyrir ísskæni sem leggur, bráðnar eftir hækjun á hitastigi og frýs síðan aftur. „Гололедица“ (útleggst: gololedica) mætti þýða sem „nakið ísskæni“. Vissir þú að í Evrópu eru tvívar sinnum fleiri móðurmálshafar rússnesku en ensku?

edl.ecml.at/sounds

<<< Послушайте, как звучат эти слова

Mynd: Fólk í ísholu í Rússlandi

ES | ESPAÑOL

489 000 000

sí

no

¡Hola!

¿Cómo
estás?

¡Gracias!

- 1 uno
- 2 dos
- 3 tres
- 4 cuatro
- 5 cinco
- 6 seis
- 7 siete
- 8 ocho
- 9 nueve
- 10 diez

Escucha cómo se pronuncian estas palabras >>>

Mynd: Konur að dansa flamenkódans í Sevilla á Spáni (leonov.o | Shutterstock.com)

Á spænsku er til orðatiltæki, „el mundo es un pañuelo!“ (heimurinn er vasaklútur), sem fólk segir til þess að gefa til kynna undrun sína á því að hitta einhvern fyrir tilviljun á óvæntum stað. Þetta sýnir okkur að heimurinn er mun minni en við héldum – og er það ekki það sem það að læra tungumál og að kynnast öðrum menningarheimum snýst um? Spænska er sannarlega heimsmál, enda er hún ríkismál í 20 löndum - ¡Olé!

á

úü

ñ

ó

é

í

edl.ecml.at/sounds

FERÐALAG LÖRU UM TUNGUMÁL EVRÓPU

EDL.ECML.AT/LANGUAGEJOURNEY

Þetta eru tungumálin sem urðu á vegi okkar á þessari stuttu ferð um Evrópu, en til eru ótalmög önnur tungumál, bæði í Evrópu og um allan heim.

basneska

AFRÓASÍSK
350 000 000

SEMÍSK
maltneska

georgíská

KARTVELSK
5 000 000

albanska
gríská

BALTNEŠK
lettneska
litháiska

INDÓ-EVRÓPSK
3 200 000 000

KELTNESK
írská
velska
armenska
rómiska

ÚRÖLSK
25 000 000

FINNSK
eistneska
finnska
norðursamíska
ÚGRÍSK
ungverska

ALTAÍSK
210 000 000

TYRKÍSK
aserska
tyrkneska

EUROPEAN CENTRE FOR
MODERN LANGUAGES
CENTRE EUROPÉEN POUR LES LANGUES VIVANTES
E C M L
C E L V

COUNCIL OF EUROPE
 CONSEIL DE L'EUROPE

BE	EN	FY	SL	FR	UK
CA	TR	AS	EU	MT	IS
ET	RO	CS	SK	FI	RM
CY	DE	HR	BS	SR	HY
ROM	LB		EL	SQ	BG
MK	GA	HU	NL	LT	IT
KA	SV	PL	DA	PT	GL
LV	NO	SE	RU	ES	

edl.ecml.at/languagejourney

Tungumál geta opnað dyr að öðrum heimi. Heimi þar sem þú getur uppgötvað fjársjóði annarra landa og menningarheima sem þú myndir aldrei vita af án þess að nota tungumál sem lykilinn að þessum heimi. Einar dyr geta síðan leitt þig inn í herbergi þar sem þú getur fundið aðrar dyr sem leiða eitthvert annað!

Fyrir sumum eru erlend tungumál ástíða og fyrir öðrum eru þau nauðsyn, en hvert sem þú ferð og hvað sem þú gerir, munu tungumál alltaf verða á vegi þínum. Við vonum að þetta ferðalag hafi gefið þér innsýn inn í nokkur þeirra mála sem eru í kringum okkur og muni hvetja þig til þess að kafa enn dýpra.

Fleiri upplýsingar um Evrópumiðstöð nútímatungumála, undir Evrópuráðinu, og evrópska tungumáladaginn er hægt að finna á

www.ecml.at.

Vegna útfærslna og þýðinga,
vinsamlegast hafið samband við
information@ecml.at
© 2021, Evrópuráðið